

БНР, Преди всички

13.09.2013 г.

Тема: Критики към медиите

Гост: доц. Георги Лозанов, председател на СЕМ

Водещ: В интервю за „Труд“ лидерът на ДПС Лютви Местан казва: „Образът на ДПС ни е по-важен от властта. Искам да попитам протестиращите, дават ли правото на Бойко Борисов и Цветан Цветанов да бъдат техни говорители?“. Това е въпрос, който отправя през интервюто си Местан. „Урокът от казуса с г-н Пеевски е, че политиката и публичният образ се оказват реалност, с която трябва да се съобразим. Той обяснява всичко.“ – констатира той, както и че кандидатурата на Делян Пеевски не била причина, а повод за протестите, защото ако не било назначаването му за шеф на ДАНС, пак щял да се намери друг повод, за да има протести. Лидерът на ДПС допълва по отношение на интерпретациите кой носи политическа отговорност за номинацията „Пеевски“: „Властта за нас не е самоцел и публичният образ на партията ни, уверявам Ви, стои по-високо, дори от участието ни в управлението. Трябва да е ясно, че ДПС не може, каквито опити се правиха в миналото, да се използва като универсално оправдание. Още по-малко – да позволим на някого да ни превърне в универсалния виновник за всичко.“ „Труд“ публикува и позицията на „Протестна мрежа“ по повод опитите на властта да дават съвети на медиите: „Назидателното отношение на Местан и Станишев създава атмосфера на страх в медиите.“, казват от „Протестна мрежа“, визирайки техни сутрешни интервюта по ВТН. „БСП вдигна мерника на СЕМ“, пише „Сега“. „Монитор“: „Скандал за СЕМ в парламента“. „БСП в открита атака срещу държавните медии и регулатора. Депутати обвиниха шефа на СЕМ дори и за забавянето на цифровизацията“ е коментарното заглавие на „Капитал Daily“. „В медийната регулация съм от самото начало, но май за първи път има такъв директен натиск върху регулатора от парламентарната трибуна. По закон СЕМ е независим орган и парламентът може да е един от входовете към него, но не и негов началник или поръчител.“ Е коментарът на председателя на Съвета за електронни медии Георги Лозанов, на когото казвам сега Добро утро в "Преди всички".

Доц. Георги Лозанов: Добро утро!

Водещ: И така, г-н Лозанов, имаше ли някакви предвестници за тези критики, които прозвучаха вчера към СЕМ и през СЕМ към нас, радиото и телевизията?

Доц. Георги Лозанов: Имаше, защото фактически преди това се водеше заседание в парламентарната комисия във връзка с нашите отчети. Преди това пък имаше избор на член на Съвета за електронни медии, нов член и в дебатите около този избор прозвучаха доста от тези, така, тези, които и вчера се чува от парламентарната трибуна. Така че това е... може да се каже, че се превърна в една, в една линия в отношението към Съвета за електронни медии и към... а и към двете обществени медии покрай това. Но трябва да кажа веднага, че тази линия, както показва и гласуването след... на нашия отчет, е по-скоро виждане на част от депутатите в парламента. Така поне мисля. Така се заявява. И то основно на депутати, които сега за първи път имат мандат от гражданската квота на БСП, които ми се струва, че все още не са схванали една важна специфика на това, че като работиш в най-висшата политическа институция на

България, какъвто е парламентът, няма как от там да даваш експертни съвети на медиите и на регулатора.

Водещ: И все пак имаше критики и от страна на председателя на парламента Михаил Миков, който не може да бъде сложен в...

Доц. Георги Лозанов: Имаше. Аз ги приемам тях по-скоро жанрово, да кажем така. Председателят на парламента смята, че очевидно, че не трябва да имаме отчет, както пише в закона, а трябва да пишем доклади и то малко по поръчка на самия... на самото Народно събрание, на всеки шест месеца. Даже той смята, че това шест месеца е твърде често – хубаво е на година. И аз също така мисля. Но това, така, да кажем, че това е по-скоро по-фрагментарен спор. Така се надявам...

Водещ: Какво... какво... как разграничавате отчет и доклад? В смисъл, какво би било различното?

Доц. Георги Лозанов: Ами, отчетът е в крайна сметка това, което и правим – фактологично описва нашата дейност през тези шест месеца. Това значи да се отчетеш. А докладът, а докладът...

Водещ: А в доклада да пишете проблеми и да предлагате нещо.

Доц. Георги Лозанов: Да – анализи.

Водещ: И оценки.

Доц. Георги Лозанов: А въобще, те очакват, те очакват фактически, се оказва, отчетът да не е за нашата, а да е нашето виждане за развитието на медиите през този... през този период. Аз, освен това, не съм сигурен, че това би било, дори да е така – проблемът в това дали ще го направим или не – но не съм сигурен дали е достатъчно демократично парламентът да обсъжда, на базата на нашите доклади, и своите виждания, така да се каже, за развитието на медиите, защото от политическите институции не може да се диктува на медиите, включително на обществените медии, нито на регулатора, какво да правят.

Водещ: Брадясал, мухлясал мониторинг – това се чу по отношение на вашия поглед върху работата на медиите.

Доц. Георги Лозанов: Е, да, такъв... Това са, така да кажа, метафори и то малко груби. Фактически не знам какво се крие зад тях. От този дебат на мен не ми стана ясно.

Водещ: Тоест, Вие знаете ли сега какво се очаква точно да направите при следващия отчет или доклад, за да стане ясно за какво ние харчим парите на данъкоплатеца? Защото разговорът се измести до там.

Доц. Георги Лозанов: Вижте... Момент. Нищо не може да се очаква да се направи. Аз... това, което цитирахте преди малко от вестниците – парламентът не е началник на Съвета за електронни медии. Съветът за електронни медии... Нито поръчител. Съветът за електронни медии е независим орган. Затова нищо не може да бъде, така да се каже, дадено като задача от парламента ние да го свършим. Ние вършим нашата работа според това, което е описано в закона, който действително е гласуван в самия парламент и който би могъл, разбира се, да търпи...

Водещ: Да бъде променен и да има нов орган, който вече да не се казва СЕМ, а по друг начин и да бъде подменен съставът му, ако това можем да прозрем зад случващото се.

Доц. Георги Лозанов: Ами, обикновено така става. Аз неслучайно казвам, че все карам първи мандат. Аз съм от началото на регулацията в нея. Така че нищо чудно в крайна сметка да се проведе една кампания, която да доведе до поредната смяна на фигурите в

Съвета, както и в обществените медии, защото може да се четат известни заплахи в това, че парламентът дава парите на данъкоплатеца, спомена се това, и заради това той може да диктува в някакъв смисъл поведението на регулатора и на обществените медии. Искам обаче веднага да кажа, че парламентът дава парите чисто технологично, защото по закон парите не трябваше да се дават, както знаем, от бюджета, а трябваше да са на базата на абонатни такси – така да се каже, всеки сам в обществото да финансира обществените медии и регулацията им. Но това не се случи, тъй като в нас събираемостта на таксите е много трудна и заради това чисто технологично в момента парите на обществените медии минават през парламента.

Водещ: Е, то със същото основание правителството може да има претенции към нас, защото пък то прави рамката на бюджета и тогава...

Доц. Георги Лозанов: Точно така, да. Но искам да кажа, че тази бюджетна намеса на изпълнителната власт, на политическите власти не е никакво основание за политическа воля, която да се изпълнява в медиите или в регулацията.

Водещ: Обществената мисия на държавните медии трябва да бъде дефинирана, да има международен одит на БНР и БНТ, поиска Мартин Захариев.

Доц. Георги Лозанов: Това е хубаво. Действително трябва да има обществена мисия, заявена, но тя в никакъв случай не трябва да се дефинира от парламента или да става под натиска на парламента. Обществената мисия на Българската национална телевизия например беше формулирана напоследък и в границите на конкурса за генерален директор от настоящия генерален директор г-жа Анкова, която беше поела този ангажимент – да формулира, както в европейските страни, мисията на медията. Това е пътят, искам да кажа, по който тази мисия може да бъде дискутирана с обществото и след това приета, а не от парламентарната трибуна, не като проблем на закона.

Водещ: Мисията на медиите не е ли да информират обективно, всестранно, пълноценно? Какво още може да бъде дефинирано?

Доц. Георги Лозанов: Е, тази... им а ... на мисията на обществените медии във връзка със ситуацията, в които се намира страната в момента и нуждите на обществото, но това си е работа на самите медии. Свободата на медиите зависи от това кой взема решение, така да се каже, за едно или друго съдържание, медийно. Във всички случаи тези решения не могат да се взимат от трибуната на политическа институция.

Водещ: Добре. Имаше и, така, сериозни критики за това, че Вие сте поставил над свободата на словото на гражданите тази на журналистите.

Доц. Георги Лозанов: Ами, това е странна работа. Аз не си спомням такава... такава формулировка. Такова противопоставяне, граждани на журналисти, никога не съм правил, но може би така са се разчели някакви мои думи, защото действително свободата на гражданите в съвременното общество пряко зависи от свободата на журналистите, тъй като ако журналистите имат свобода да ги информират, само тогава гражданите биха могли да могат да консумират това, което е свобода на словото. Иначе, тя сама по себе си остава някаква абстракция и лозунг. Така че не разбирам този дебат и не мисля, че той... така, прекалено, прекалено абстрактен.

Водещ: Гост, какво е вашето усещане след случилото се вчера? И трябва ли да, така, всички да се притесняваме, че след като... ще тръгнат към закриването, примерно, на НЦИОМ, може да се тръгне, хайде не към закриване на радиото, телевизията и органите, които стоят над него, но под някаква форма овладяването им?

Доц. Георги Лозанов: Да се надявам, да се надявам, че така... такива евентуално сигнали по-скоро са прозвучали случайно, все се надявам, защото явно е, че основното, за което стана... става дума, и то беше изречено, е желанието, волята да се тръгне към писането на нов закон. Това е стара тема. И аз самият съм защитник на това, че трябва в цифровата ера да се напише изцяло нов закон, който вече да не е само за радиото и телевизията – едни остарели понятия за медии... услуги въобще и т. н. Само че за това нещо се изисква изключителна възможност в парламента законодателят да създава обществени консенсуси, обществени и професионални, по основните теми в този закон. Ако те не са подкрепени от професионалната гилдия, ако не са подкрепени от обществото далеч от партийните интереси, този медиен закон ще бъде форма на репресия върху медиите, каквито случаи е имало и срещу каквито случаи медиите са се борили активно през годините. А иначе, ако това всичко... ако всичко това е само едно начало на търсенето на консенсус в обществото за едни... за една действително нормативна промяна, от каквата България се нуждае, за да не пада надолу все надолу по класациите на свободата на словото, тогава със сигурност би било позитивен процес. Липсва само...

Водещ: Странен начин за начало на диалог е през тази конфронтация.

Доц. Георги Лозанов: Да. Но искам да Ви кажа едно. Там звучеше това, че България пада, по класацията на свободата на словото е долу. Но ако можеше да се измери вчерашната дискуссия в парламента, тя сто на сто щеше да ни вземе още няколко точки.

Водещ: Вие имате ли някакво обяснение защо има такива съмнения по отношение на радиото и телевизията, политически? Аз се впечатлих от изказването, надявам се да е точен цитатът, на г-жа Буруджиева – че БНТ е била на четвърто място по рейтинг. Тоест, това мерене кой сутрешен блок най-много е гледан, това ли трябва да е водещото за това една медия дали трябва да съществува?

Доц. Георги Лозанов: Не, не трябва. Не трябва да е това. И това е само един възможен критерий ... част от програмата. А по-важно всъщност е доверие.

Водещ: То доверието минава през други проучвания и там радиото и телевизията са далеч над парламента.

Доц. Георги Лозанов: Точно така, да. Точно това е въпросът. И затова в този смисъл по-скоро съвети могат да дават радиото и телевизията на парламента, а не обратното.

Водещ: Нещо да Ви притеснява напоследък в медийната ни среда, освен този дебат? Този нов маниер на политиците да казват на журналистите какво да ги питват... да ги питат, да уточняват въпросите им?

Доц. Георги Лозанов: Има такава тенденция, макар че маниерът не е нов. Новото сега в последните месеци, нали, това ново мнозинство е, че това някак си стои като че ли е институционално право на политиците. Аз все това се опитвам да обясня – че когато застанеш на една политическа трибуна, като политик, начинът, по който трябва да се отнасяш към медиите, трябва да бъде самоограничителен. Ти не си им началник, не можеш да им даваш тон, не можеш да им даваш поръчки и да искаш от тях каквото и да е.

Водещ: Ако трябва да сравните сега и в мандата „Борисов“, когато пък стана ясно, че е било по-удобно медиите да бъдат наши и да сме добронамерени към тях?

Доц. Георги Лозанов: Ами, аз не... интимниченето с медиите е един проблем, който плаща... който политиците плащат голяма цена и аз навремето бях казал, че една медия може да убие един политик не с критика, а само с ласка. Това е една грижа, която в предишния мандат беше сериозно обсъждана и накрая даде своите последствия. До

толкова повече пък един политик може да се самоубие, ако започне да оказва натиск върху медиите.

Водещ: Да видим какво ще е продължението на този дебат вчера, който, между другото, не беше много посетен от депутати, но това със сигурност също има своето обяснение.

Доц. Георги Лозанов: Е, аз не знам – той, парламентът, не работи с пълния си състав обикновено. И не това е важното. Важното е, че ако този дебат ще води до едно същинско... до един същински процес, да започне направата на един съвременен закон, подкрепен от професионалната общност, а и от обществото, като цяло, може да се преглътне. Но ако действително ще е начало на поредната кадрова смяна с оглед медиите да произвеждат удобно за властта съдържание, то не ни чака нищо друго, освен да изпаднем още по-надолу в свободата на словото. Не знам дали има накъде.

Водещ: Георги Лозанов, председател на Съвета за електронни медии в "Преди всички".